VN/11690/2022
VN/24362/2022

13.12.2022

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta

Lausunto valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä koskien vuoden 2023 talousarvioesitystä

Lausuntonaan valtiovarainvaliokunnan I-käsittelyssä valmistuneesta, valtion vuoden 2023 talousarvioesitystä koskevasta mietinnöstä valtiovarainministeriö esittää seuraavaa.

Talouden näkymät

Talouden toipuminen koronaviruspandemiasta jatkui viime kesään saakka. Syyskuussa julkaistussa Taloudellisessa katsauksessa BKT:n kasvun arvioitiin hidastuvan 1,7 prosenttiin vuonna 2022. Heikko ostovoima ja supistuvat tilaukset käänsivät kokonaistuotannon laskuun syksyllä 2022, josta toipuminen vie aikansa varsinkin vientimarkkinoilla ja talous kasvaa vain 0,5 % vuonna 2023.

Valtiovarainministeriön uusi kokonaistaloudellinen ennuste julkaistaan 20. joulukuuta.

Julkisen talouden näkymät

Syyskuussa julkaistussa Taloudellisessa katsauksessa arvioitiin, että julkinen talous kohenee vielä vuonna 2022 etenkin vahvan työllisyyskehityksen siivittämänä. Talouskasvu hidastuu merkittävästi vuonna 2023, ja julkisen talouden alijäämä alkaa jälleen kasvaa. Ensi vuoden jälkeen nähtävissä oleva vaimea talouskasvu ei riitä korjaamaan julkisen talouden rakenteellista epätasapainoa ja alijäämä pysyy mittavana.

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto

puh. 0295 16001 (vaihde)
valtiovarainministerio@vm.fi
www.vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Finansministeriet
Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
PB 28, 00023 Statsrådet

tfn 0295 16001 (växel)
valtiovarainministerio@vm.fi
www.finansministeriet.fi
FO-nummer 0245439-9

Valtiontalous

Valtion vuoden 2022 nettovelanoton lopulliseen määrään liittyy suurta epävarmuutta. Vuoden 2022 kolmannessa lisätalousarviossa varattua energiayhtiöiden laina- ja takausohjelman 10 miljardin euron valtuutta ei ole tänä vuonna tarvinnut toistaiseksi käyttää. Valtion lopulliseen velanottotarpeeseen vaikuttavat myös monet muut tekijät.

Vuoden 2022 velanoton lopullinen tarkentuminen vaikuttaa myös siihen, mikä arvioidaan olevan valtion velan taso vuoden 2023 lopussa. Valtiovarainministeriön 20. joulukuuta julkaistavassa uudessa kokonaistaloudellisessa ennusteessa huomioidaan muiden ennusteeseen vaikuttavien tekijöiden lisäksi tarkentuneet vuoden 2022 velkatiedot.

Huomiot yleisperusteluista

Valtiovarainministeriö on noteerannut valiokunnan toiveen ministeriöiden tasa-arvokirjauksia koskevasta yhteenvetotarkastelusta. On hyvä vielä pohtia, minkä lisäarvon se toisi suhteessa jo nyt talousarvioesityksessä esitettävään tietopohjaan.

Valtiovarainministeriö suhtautuu ilolla siihen, että valiokunta jakaa kehysjärjestelmän ja ehdollisten vastuiden osalta sen näkemyksiä julkisen talouden ohjauksen kehittämisestä sekä julkisen talouden vahvistamistarpeesta.

Huomiot pääluokkien muutoksista

Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoituksen osalta mietinnössä viitataan valiokunnan asiantuntijakuulemisessa esitettyyn arvioon, jonka mukaan "*Monet alueet ovatkin ilmoittaneet ryhtyvänsä supistamaan palveluja, koska hyvinvointialueen mahdollisesti vuonna 2024 saama takautuva korjaus rahoituksen tasoon ei ratkaise vuoden 2023 rahoitusvajetta. Rahoitusvaje on arvioitu niin suureksi, että sitä on mahdotonta kattaa pelkästään tuottavuutta parantamalla.*" Valtiovarainministeriö ei jaa tätä käsitystä. Valtioneuvoston alueiden kanssa käymien tilannekuvakeskusteluiden perusteella alueet eivät suunnittele palveluiden supistamista ja useimmilla alueilla talouden tasapainotustoimia ryhdytään valmistelemaan vasta ensi vuoden puolella.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota mietinnön kuntatalouden näkymiä koskeviin riskeihin ja toteaa, että siltä osin kuin kunnat joutuvat ylläpitämään hyvinvointialueiden palvelutoiminnassa tarvittavia tietojärjestelmäympäristöjä 1.1.2023 jälkeen, tekevät hyvinvointialueet näistä kuntien kanssa

hankintasopimukset ja korvaavat ylläpidosta aiheutuvat kustannukset sopimuksen mukaisesti. Järjestelyn ei siten tulisi muodostaa taloudellista riskiä kunnille.

Ministeriö on toimittanut tekniset korjausehdotuksensa valiokunnan sihteeristölle.

Valtiovarainministeri Annika Saarikko

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö Mika Niemelä